

İDARE HUKUKU

İDAREYE TAZMİNAT DAVASI AÇILABİLİR

- Deprem mücbir sebep sayılır; ancak idare gerekli önlemleri almamışsa veya kamu hizmetlerini hiç ya da gereği gibi sunmamışsa tazminat davası açılabilir.
- İdarenin sorumluluğu deprem öncesi, deprem anı (arama-kurtarma) ve deprem sonrası hizmetlerin tümünde doğabilir.
- Bu davada maddi ve manevi tazminat talep edilebilir.

1

DEPREM ÖNCESİ İDARENİN SORUMLULUĞU

İdare, deprem riskini bilerek imar, yapı denetimi ve afet hazırlıklarını buna göre yürütmelidir.

Hangi durumlarda sorumluluk doğar?

- 1-Yapı denetiminin gereği gibi yapılmaması
- 2-Kaçak yapıların engellenmemesi
- 3-İmar planlarında deprem riskinin dikkate alınmaması
- 4-Ruhsat ve izinlerin hatalı verilmesi

İmar barışı sorumluluğu kaldırmaz.

Mahkeme davada şunları inceler:

- 1- Zeminin özellikleri ve depreme uygunluk
- 2- Yapı kullanım izni olup olmadığı
- 3- Ruhsat ve imar planını yapan idareler
- 4- Yapıların denetlenip denetlenmediği
- 5- Riskli bölgelerin belirlenip belirlenmediği
- 6- Deprem haritaları ve teknik kuralların uygulanıp uygulanmadığı

Kusura göre belediye, bakanlık vb. ilgili idareye dava yöneltilir. Yanlış idareye dava açılırsa mahkeme doğru idareye yönlendirir. Kusur baştan net olmadığı için genelde tüm ilgili idareler birlikte davalı gösterilir.

2

DEPREM SIRASI ARAMA VE KURTARMA

AFAD ve ilgili valilikler deprem sonrası arama ve kurtarmadaki kusurlarından dolayı sorumlu tutulabilir.

Hangi durumlarda sorumluluk doğar?

- Kurtarma ekiplerinin geç gelmesi
- Müdahalenin hatalı yapılması
- Yetersiz ekip veya personel
- Önlem alınmaması nedeniyle zararın artması
- Yetersiz ekipman

Bu kusurları ispat için tanık yerine yazılı belgeler, kayıtlar ve raporlar önemlidir.

3

DEPREM SONRASI KAMU HİZMETLERİ

Deprem sonrasında sağlık, gıda, barınma, ısınma, ulaşım, haberleşme gibi konularda kamu hizmetinin sağlanması gerekir.

Bu hizmetlere erişim yeterince sağlanmazsa idarenin sorumluluğu doğar. Bu sorumlulukta deprem koşulları dikkate alınır.

Maddi zarar yoksa da dava açılabilir. Kişi kendi imkanlarıyla zararını azaltmış olsa bile manevi tazminat talep edebilir.

İDARİ YARGIDA DAVA AÇMA SÜRESİ VE USUL

Süre, zarar ile idare arasındaki bağlantının öğrenildiği tarihten itibaren 1 yıl, her durumda en fazla 5 yıldır.

İdare başvurunuzu açıkça reddedebilir veya kabul edebilir. İdare başvuruya 30 gün sonunda cevap vermezse başvuru reddedilmiş sayılır (zımnen ret).

Dava açmadan önce idareye başvuru yapılmalıdır. Başvuru, belediye, valilik, İçişleri Bakanlığı veya ilgili diğer bakanlıklara yapılır.

İdarenin açıkça veya zımnen ret işleminden sonra 60 gün içerisinde idareye yönelik depremin olduğu yer İdare Mahkemesinde dava açılabilir.

İDARİ YARGIDA İSPAT

Yargılamanın usulü

İdari yargılamada yazılı usul uygulanır. Genellikle tanık dinlenmemektedir. Bu yargılamada hakimin rolü aktiftir, re'sen araştırma yapabilir.

Bu yargılamada hangi deliller önemlidir?

- Hasar tespit raporları.
- Kurtarma faaliyetlerine ilişkin tutanaklar.
- Resmi kurum raporları.
- Ceza dosyalarındaki ifadeler.
- Fotoğraf ve video kayıtları.

! Özellikle hasar tespit raporlarının doğru olması ve fotoğraflarda zaman bilgisinin bulunması önemlidir.
! Ceza dosyası, delil olarak çok önemlidir.

Sorumlu kimdir?

- Ceza sorumluluğu kişiseldir, idari sorumluluk ise idareye ait olduğundan sorumluluk türleri birbirinden farklıdır.
- Kamu görevlisi belirlenemezse idarenin sorumluluğu devam eder.

Tazminat miktarının belirlenmesi

- Tazminat miktarı belirlenirken zararın kapsamı, idarenin kusur oranı, önlem alınsaydı zarar ne olurdu, sigorta veya müteahhit ödemeleri dikkate alınır.
- Başta kesin hesap genellikle yapılamaz. Bu nedenle başta belirli bir miktar istenir ve bilirkişi raporundan sonra artırılır. Artırma ancak 1 kez yapılabilir. Manevi tazminat da artırılabilir.
- İçtihatlar farklı olabilir ancak faiz talep edilmesi önerilir.

YASAL UYARI

Bu Rehber, “Afet Hukukunun Mevcut Durum Analizi ile Depremzedelerin Hukuk Okuryazarlığının Psikolojik İyi Oluşları Üzerine Etkilerinin Ölçülerek Afet Hukuku Mevzuatının Anlaşılabilirliğinin Dijital Platformlar Aracılığıyla Yaygınlaştırılması” başlıklı ve 323K124 numaralı TÜBİTAK 1001 ÇABA projesi kapsamında, afetlerden etkilenen kişilerin hakları ve başvurabilecekleri hukuki yollar hakkında genel bilgilendirme ve farkındalık oluşturma amacıyla hazırlanmıştır. Rehberin hazırlanmasında, Türkiye Barolar Birliği tarafından yayımlanan Depremzedeler İçin Hukuk Rehberi’nin 2023 tarihli gözden geçirilmiş 3. baskısı temel kaynaklardan biri olarak kullanılmış; ilgili bilgiler projenin amacı, kapsamı ve hedef kitlesi doğrultusunda yeniden ele alınmış ve gerektiği ölçüde güncellenmiştir. Bununla birlikte bu Rehber, Türkiye Barolar Birliği tarafından hazırlanmamış veya onaylanmamıştır. Rehberde yer alan açıklamalar, yayımlandığı tarihte yürürlükte bulunan mevzuat ile mevcut idari ve yargısal uygulamalar esas alınarak hazırlanmıştır. Bu bilgiler genel nitelikte olup hukuki görüş, hukuki danışmanlık veya avukatlık hizmeti teşkil etmez ve somut olayın özelliklerine göre yapılması gereken hukuki değerlendirmenin yerine geçmez. Okuyucuların, hak kaybına uğramamak için gerekli hâllerde bir avukata, ilgili baronun adli yardım bürosuna veya yetkili kurum ve kuruluşlara başvurmaları önerilir. Mevzuat, başvuru süreleri, yetkili merciler, iletişim bilgileri ve idari uygulamalar zaman içerisinde değişebilir. Özellikle afet ve acil durumlarda güncel bilgi ve yönlendirmeler için ilgili kamu kurumlarının resmî açıklamaları takip edilmelidir. Bu Rehber; acil yardım, sağlık, güvenlik, arama ve kurtarma hizmetlerinin yerine geçmez. Rehberde yer alan bilgilerin kullanılmasından veya bu bilgilere dayanılarak işlem yapılmasından doğabilecek doğrudan ya da dolaylı sonuçlardan proje yürütücüsü, proje ekibi ve İnönü Üniversitesi sorumlu tutulamaz. Bu Rehberde yer alan görüş ve değerlendirmeler proje ekibine ait olup TÜBİTAK’ın kurumsal görüşlerini yansıtmaz. Rehberden, kaynak gösterilmek ve içeriğin anlamı değiştirilmemek kaydıyla, kişisel ve ticari olmayan amaçlarla yararlanılabilir.